

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С.З. Гжицького
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК
імені І. В. Поповича

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова навчально-методичної комісії
спеціальності 051 «Економіка»

 П. М. Музика

“25” серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 31 «ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ»

<i>Рівень вищої освіти</i>	<u>перший (бакалаврський)</u> (назва освітнього рівня)
<i>Галузь знань</i>	<u>05 – «Соціальні та поведінкові науки»</u> (назва галузі знань)
<i>Спеціальність</i>	<u>051 – «Економіка»</u> (назва спеціальності)
<i>Освітня програма</i>	<u>«Економіка підприємства»</u> (назва)
<i>Вид дисципліни</i>	<u>обов'язкова</u> (обов'язкова / за вибором)

Львів – 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Потенціал і розвиток аграрних підприємств» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Економіка підприємства» спеціальності 051-«Економіка».

Укладач – Чемерис В.А., доктор економічних наук, професор кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І. В. Поповича

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І. В. Поповича «17» 08 2020 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І. В. Поповича

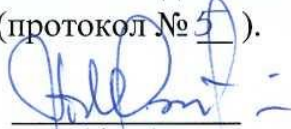

(підпис)

П. М. Музика

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 051 – «Економіка» «25» 08 2020 р. (протокол № 5).

Голова НМКС

(підпис)

П. М. Музика

Схвалено рішенням навчально-методичної ради факультету економіки та менеджменту «25» серпня 2020 р. (протокол № 3).

Голова НМРФ

(підпис)

С. І. Поперечний

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин	
	Денна форма здобуття освіти (ДФЗО)	Заочна форма здобуття освіти (ЗФЗО)
Кількість кредитів/годин	6,0/180	6,0/180
Усього годин аудиторної роботи	64	20
в т.ч.:		
лекційні заняття, год.	32	8
практичні заняття, год.	32	12
лабораторні заняття, год.		
семінарські заняття, год.		
Усього годин самостійної роботи	116	160
Форма контролю	Екзамен, курсова робота	Екзамен, курсова робота

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
 для денної форми здобуття освіти – 36;
 для заочної форми здобуття освіти – 11.

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методологія і методика формування, оцінювання та розвиток потенціалу аграрних підприємств.

Метою вивчення дисципліни є засвоєння понятійного апарату, методології і прикладного інструментарію оцінювання ринкової вартості потенціалу підприємства та його структурних елементів; набуття знань про закономірності, принципи та особливості формування, розвитку, конкурентоспроможності потенціалу підприємства, як збалансованого інтегрованого утворення.

Вивчення навчальної дисципліни «Потенціал і розвиток аграрних підприємств» ґрунтується на таких засвоєних навчальних дисциплінах: «Економічна теорія», «Економетрика», «Фінанси підприємства», «Економіка підприємства», «Державне регулювання сільського господарства».

Здобуті знання з дисципліни «Потенціал і розвиток аграрних підприємств» є основою для вивчення наступних навчальних дисциплін: «Проектний аналіз», «Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків», «Організація стартапів».

2.2. Завдання навчальної дисципліни.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти необхідних компетентностей та програмних результатів навчання.

Загальні компетентності:

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК4);

здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК5);
 здатність до адаптації та дій в новій ситуації (ЗК9);
 здатність бути критичним і самокритичним (ЗК10);
 здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК11);
 здатність діяти соціально, відповідально та свідомо(ЗК13).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях (СК1);

здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин (СК8);

здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію (СК11);

здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення(СК 12);

здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків (СК 14).

Програмні результати навчання (Р):

застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади) (Р5);

використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності (Р6);

проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності (Р10);

застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати (Р12);

визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку (Р14);

оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами (Р20);

демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах(Р22);

показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення (Р23).

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	ДФЗО						ЗФЗО					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		лекц.	практ.	лабор.	інд.	с. р.		лекц.	практ.	лабор.	інд.	с. р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Потенціал підприємства, його сутність, особливості формування та теоретичні основи оцінки												
Тема 1. Сутність, поняття та характеристика потенціалу підприємства	8	2	2			4	8	-	-			8
Тема 2. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства	8	2	2			4	10	2	-			8
Тема 3. Особливості формування потенціалу аграрного підприємства	8	2	2			4	10	-	2			8
Тема 4. Конкукентноспроможність потенціалу підприємства	10	2	2			6	10	-	-			10
Тема 5. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства	8	2	2			4	10	-	2			8
Тема 6. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.	8	2	2			4	10	2	-			8
Разом за розділом 1	50	12	12			26	58	4	4			50
Розділ 2. Оцінка сукупного потенціалу підприємства, окремих складових та резервів його розвитку												
Тема 7. Оцінка вартості нерухомого майна	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 8. Оцінка вартості машин і обладнання.	8	2	2			4	8	-	2			6
Тема 9. Оцінка нематеріальних активів	8	2	2			4	6	-	-			6
Тема 10. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка	8	2	2			4	8	-	2			6
Тема 11. Оцінка сукупного потенціалу підприємства (вартості бізнесу)	8	2	2			4	8	-	-			8
Тема 12. Особливості оцінки вартості аграрних підприємств.	8	2	2			4	8	-	-			8
Тема 13. Прикладні аспекти оцінки потенціалу підприємства.	8	2	2			4	8	-	2			6
Тема 14. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови	14	4	4			6	8	2	-			6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 15. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу	8	2	2			4	8		-			8
Разом за розділом 2	80	20	20			40	72	4	8			60
Інші види самостійної роботи	50	-	-			50	50	-	-			50
Усього годин	180	32	32			116	180	8	12			160

3.2. Загальні і спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, що забезпечуються вивченням окремих тем

Теми	Шифри компетентностей, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Шифри програмних результатів навчання здобувача вищої освіти
1	2	3
Тема 1. Сутність, поняття та характеристика потенціалу підприємства	ЗК4, ЗК5, СК1, СК 8	Р6, Р 10,Р15, Р20, Р23
Тема 2. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства	ЗК3, ЗК8, СК1, СК9, СК!;	Р6, Р14, Р15,Р22, Р23
Тема 3. Особливості формування потенціалу аграрного підприємства	ЗК4, ЗК10, СК1, СК9, СК 14	Р5,Р6, Р14, Р15,Р22, Р23
Тема 4. Конкукрендноспроможність потенціалу підприємства	ЗК10, СК1, СК 11, СК14	Р5,Р6, Р12, Р15,Р23
Тема 5. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства	ЗК10, СК1, СК 11, СК 14	Р6, Р 10, Р12, Р15,, Р 22, Р23
Тема 6. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.	ЗК4, ЗК9, СК1, СК 14	Р5,Р6, Р12, Р15, Р 22,Р23
Тема 7. Оцінка вартості нерухомого майна	ЗК9, ЗК11, СК1, СК9, СК11, СК 14	Р5,Р6, Р12, Р17,Р23
Тема 8. Оцінка вартості машин і обладнання.	ЗК4, ЗК9, ЗК11,СК1, СК11, СК 14	Р5,Р6, Р10, Р12, Р22, Р23
Тема 9. Оцінка нематеріальних активів	ЗК4, ЗК9, ЗК11,СК1, СК11, СК 12	Р5,Р6,Р 10, Р12, Р15,Р23
Тема 10. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка	ЗК4, ЗК9, ЗК11,СК1, СК11, СК14	Р5,Р6,Р 10, Р12, Р15,Р23
Тема 11. Оцінка сукупного потенціалу підприємства (вартості бізнесу)	ЗК4, ЗК9, ЗК11,СК1, СК11, СК 12, СК 14	Р5,Р6,Р 10, Р12, Р15,Р23

1	2	3
Тема 12. Особливості оцінки вартості аграрних підприємств.	ЗК4, ЗК9, ЗК11,СК1, СК11, СК 12, СК 14	Р5,Р6, Р12, Р15,Р23
Тема 13 Прикладні аспекти оцінки потенціалу підприємства.	ЗК4, ЗК9, ЗК11,СК1, СК11, СК 12, СК 14	Р5,Р6, Р12, Р15,Р23
Тема 14. Розвиток підприємства:зміст, сучасні концепції та передумови	ЗК4, ЗК9, ЗК11,СК1, СК11, СК 12, СК 14	Р5,Р6, Р12, Р15,Р23
Тема 15. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу	ЗК4, ЗК9, ЗК11,СК1, СК11, СК 12, СК14	Р5,Р6, Р12, Р15,Р23

3.3. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	2	3	4
1	Тема 1. Сутність, поняття та характеристика потенціалу підприємства Сільське господарство як галузь народного господарства. Ресурси, їх види і класифікація. Ресурсний потенціал підприємства, його складові та сучасні трактування.	2	-
2	Тема 2. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства Поняття системи. Потенціал підприємства як економічна система. Процес формування потенціалу підприємства. Фактори формування потенціалу підприємства.	2	2
3	Тема 3. Особливості формування потенціалу аграрного підприємства Матеріальні виробничі ресурси формування аграрного продукту та їх економічна сутність. Нематеріальні виробничі ресурси формування аграрного продукту та їх економічна сутність. Ресурсний потенціал аграрного підприємства та його складові. Виробничий потенціал аграрного підприємства та його складові поняття виробничі потужності	2	-
4	Тема 4. Конкукрендноспроможність потенціалу підприємства Конкуренція як об'єктивна умова існування потенціалу підприємства. Етапи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Стратегічний аналіз конкурентоспроможності потенціалу підприємства, його економічна сутність та мета.	2	-

5	<p>Тема 5. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства Об'єктивна необхідність оцінки потенціалу підприємства. Концепція вартісної оцінки потенціалу підприємства. Принципи оцінки потенціалу підприємства.</p>	2	-
6	<p>Тема 6. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства. Загальні методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства. Джерела інформації для оцінки потенціалу підприємства. Державне регулювання оціночної діяльності в Україні. Вимоги до оціночної інформації.</p>	2	2
7	<p>Тема 7. Оцінка вартості нерухомого майна Поняття нерухомого майна та його особливості. Особливості землі як об'єкта оцінки. Особливості будівель і споруд як об'єктів оцінки. Правове регулювання оцінки землі в Україні. Методичні підходи до експертної оцінки землі. Методичні підходи до оцінки будівель і споруд.</p>	2	2
8	<p>Тема 8. Оцінка вартості машин і обладнання. Техніко-технологічний потенціал підприємства та його характеристика. Класифікація машин і обладнання. Ознаки за якими класифікуються машини та обладнання. Особливості застосування доходного підходу при оцінці машин і обладнання.</p>	2	-
9	<p>Тема 9. Оцінка нематеріальних активів Економічна сутність нематеріальних активів. Класифікація нематеріальних активів. Ціль і мета нематеріальних активів. Особливості вартісної оцінки нематеріальних активів.</p>	2	-
10	<p>Тема 10. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка Кадровий потенціал підприємства та його сутність. Складові кадрового потенціалу підприємства. Вартісна оцінка кадрового потенціалу та її цілі. Ефективність використання кадрового потенціалу: її сутність та підходи до визначення.</p>	2	-
11	<p>Тема 11. Оцінка сукупного потенціалу підприємства (вартості бізнесу) Оцінка підприємства як оцінка бізнесу. Оцінка бізнесу як цілісного майнового комплексу. Методи доходного підходу до оцінки бізнесу та їх застосування. Особливості застосування порівняльного підходу до оцінки бізнесу. Майновий підхід до оцінки бізнесу та його особливості.</p>	2	-
12	<p>Тема 12. Особливості оцінки вартості аграрних підприємств. Оцінка основних засобів в сільському господарстві. Оцінка земельних ділянок та прав користування ними. Оцінка оборотних активів аграрних підприємств.</p>	2	-

13	Тема 13 Прикладні аспекти оцінки потенціалу підприємства. Моніторинг поточних можливостей та його сутність. Моделювання потенціалу. Модель потенціалу підприємства. Санація підприємств-банкрутів та їх оцінка.	2	-
14	Тема 14. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови Розвиток підприємства його об'єктивна необхідність та економічна сутність. Сучасні концепції розвитку підприємства. Стратегії розвитку підприємства та його потенціалу.	2	2
15	Тема 15. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу Резерви розвитку підприємства та його потенціалу. Економічні резерви розвитку підприємства. Моделі розвитку підприємств АПК. Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємства	2	
Усього годин		32	8

3.4. Практичні (лабораторні, семінарські) заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	2	3	4
1	Тема 1. Сутність, поняття та характеристика потенціалу підприємства Дати характеристику специфічним особливостям аграрного виробництва. Об'єкти прикладання праці і коштів в сільському господарстві. Фактори і умови формування аграрної продукції. Об'єкти і суб'єкти аграрного виробництва. Ресурси, їх види і класифікація. Місце і значення ресурсів в процесі виробництва. Ресурсний потенціал підприємства, його складові та сучасні трактування.	2	-
2	Тема 2. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства Дати характеристику поняттю системи. Потенціал підприємства як економічна система. Системоутворюючі характеристики потенціалу підприємства. Властивості потенціалу як економічної системи. Цілісність потенціалу. Процес формування потенціалу підприємства. Підходи до формування потенціалу підприємства. Системний підхід.	2	-

3	<p>Тема 3. Особливості формування потенціалу аграрного підприємства</p> <p>Закони і закономірності формування аграрного продукту. Закон рівнозначності та незамінності факторів та його вплив на формування потенціалу підприємства. Закон мінімуму, максимуму, оптимуму та його вплив на формування потенціалу підприємства. Поняття лімітуючого фактора. Закономірності окупності натуральним аграрним продуктом матеріальних виробничих ресурсів. Поріг ефективності застосування аграрних виробничих ресурсів. Закон сукупності дії факторів та його вплив на формування потенціалу підприємства.</p> <p>Нематеріальні виробничі ресурси формування аграрного продукту та їх економічна сутність. Закономірності впливу нематеріальних виробничих ресурсів на формування натурального аграрного продукту. Розширення рамок дії лімітуючих факторів. Графічна інтерпретація впливу нематеріальних виробничих ресурсів на формування потенціалу.</p>	2	2
4	<p>Тема 4. Конкукрендноспроможність потенціалу підприємства</p> <p>Конкукрендноспроможність та її економічна сутність. Конкукрендноспроможність потенціалу підприємства. Рівні конкукрендноспроможності потенціалу.</p> <p>Поняття конкурентних сил. Модель конкурентних сил М.Портера. Характеристика конкурентних сил. Конкукренвні переваги підприємства. Чинники утримання конкукренвної переваги та їх класифікація.</p>	2	-
5	<p>Тема 5. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства</p> <p>Концепція вартісної оцінки потенціалу підприємства. Підприємство як товар і об'єкт оцінки. Підприємство як об'єкт ринкових угод. Українські особливості та практика оцінки підприємств. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні». Обов'язкові випадки проведення оцінки. Інші випадки і цілі проведення оцінки підприємств.</p> <p>Види вартості та їх ознаки. Поняття ринкової вартості. Неринкові види вартості. Види вартості за цілями ознаки. Вартість залежно від характеру аналога. Вартість за принципами бухгалтерського обліку.</p>	2	2

6	<p>Тема 6. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.</p> <p>Грошові потоки та їх часова оцінка. Стандартні функції складного процента. Майбутня вартість одиниці. Поточна вартість одиниці. Поточна вартість аннуїтету. Види аннуїтету. Періодичний внесок на погашення позики. Майбутня вартість аннуїтету. Періодичний внесок до фонду нагромадження.</p>	2	-
7	<p>Тема 7. Оцінка вартості нерухомого майна</p> <p>Правове регулювання оцінки землі в Україні. Принципи оцінки землі. Види оцінки землі. Нормативна оцінка землі та її застосування. Експертна оцінка землі та випадки її застосування. Вимоги до експертної оцінки землі та її послідовність.</p> <p>Методичні підходи до експертної оцінки землі. Метод капіталізації чистого операційного або рентного доходу від використання земельних ділянок. Метод зіставлення цін продажу подібних земельних ділянок.</p> <p>Методичні підходи до оцінки будівель і споруд. Методи доходного підходу. Метод капіталізації доходів. Метод дисконтних грошових потоків. Витратний підхід до оцінки будівель і споруд.</p>	2	2
8	<p>Тема 8. Оцінка вартості машин і обладнання.</p> <p>Особливості машин і обладнання як об'єктів оцінки. Цілі оцінки машин і обладнання та їх особливості.</p> <p>Особливості застосування доходного підходу при оцінці машин і обладнання. Витратний підхід до оцінки машин і обладнання і його методи. Метод розрахунку за ціною однорідного об'єкта.</p>	2	2
9	<p>Тема 9. Оцінка нематеріальних активів</p> <p>Класифікація нематеріальних активів. Інтелектуальна власність та її складові. Майнові права. Відкладені або відстрочені активи. Гудвіл. Нематеріальні активи за строком корисного використання та оборотністю. Нематеріальні активи за ступенем відчуження та впливом на фінансові результати. Нематеріальні активи за ступенем правової захищеності та вкладенням індивідуальної праці.</p> <p>Доходний підхід до оцінки нематеріальних активів та його методи. Метод надлишкового прибутку. Метод виграшу в собівартості.</p>	2	-

10	<p>Тема 10. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка Кількісні показники опису кадрового потенціалу. Якісні показники опису кадрового потенціалу. Індивідуально-кваліфікаційний потенціал працівника та його характеристики. Зміни величини кадрового потенціалу. Особливості опису кадрового потенціалу підприємства. Вартісна оцінка кадрового потенціалу та її цілі. Витратний підхід до оцінки кадрового потенціалу та особливості його застосування. Ефективність використання кадрового потенціалу її сутність та підходи до визначення. Система артеріальних показників визначення ефективності кадрового потенціалу підприємства.</p>	2	2
11	<p>Тема 11. Оцінка сукупного потенціалу підприємства (вартості бізнесу) Оцінка бізнесу як цілісного майнового комплексу. Оцінка діючого підприємства. Доходний підхід до оцінки бізнесу. Витратний підхід до оцінки бізнесу. Порівняльний підхід до оцінки бізнесу. Переваги та недоліки підходів до оцінки бізнесу. Методи доходного підходу до оцінки бізнесу та їх застосування. Методи засновані на прогнозах грошових потоків. Коректування фінансових звітів. Прогнози грошових потоків. Оцінка за допомогою методів, заснованих на аналізі надприбутку. Метод економічної доданої вартості та його сутність. Метод Едвардса-Белла-Ольсона та його сутність.</p>	2	-
12	<p>Тема 12. Особливості оцінки вартості аграрних підприємств. Оцінка основних засобів в сільському господарстві. Оцінка будівель, споруд та майнових комплексів аграрних підприємств. Оцінка машин, технологічного обладнання та транспортних засобів в сільському господарстві. Оцінка продуктивної та робочої худоби. Оцінка багаторічних насаджень. Оцінка земельних ділянок та прав користування ними. Оцінка сільськогосподарських угідь</p>	2	-
13	<p>Тема 13 Прикладні аспекти оцінки потенціалу підприємства. Процес організації моніторингу поточних можливостей. Моделювання потенціалу та їх приклади. Графоаналітична модель потенціалу підприємства. Викуп паїв та варіанти їх оцінки. Випуск акцій та їх оцінка. Особливості оцінки підприємств, що приватизуються. Санація підприємств-банкрутів та їх оцінка. Перевірка ціни пропозиції акцій.</p>	2	2

14	<p>Тема 14. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови</p> <p>Розвиток підприємств в ринкових умовах: особливості, напрями, тенденції та наслідки.</p> <p>Сучасні концепції розвитку підприємства. Стратегії розвитку підприємства та його потенціалу.</p>	4	-
15	<p>Тема 15. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу</p> <p>Здійснити розрахунки техніко-технологічного та організаційного розвитку підприємства. Охарактеризувати сучасні методичні підходи до визначення та оцінки резервів розвитку підприємства. аналітичні, статистичні та економіко-математичні методи та їх застосування в визначенні та оцінці резервів розвитку підприємства та його потенціалу.</p>	2	-
Усього годин		32	12

3.5. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	Кількість годин	
		ДФЗО	ЗФЗО
1	2	3	4
1	<p>Тема 1. Сутність, поняття та характеристика потенціалу підприємства</p> <p>Виробничі ресурси як основа формування потенціалу підприємства. Економічна сутність та значення аграрних виробничих ресурсів. Виробничі ресурси за впливом на формування аграрного продукту. Ресурсний потенціал підприємства, його економічна сутність та особливості. Сукупний потенціал підприємства та його складові.</p>	4	8
2	<p>Тема 2. Теоретичні основи формування потенціалу підприємства</p> <p>Властивості потенціалу як економічної системи. Цілісність потенціалу. Взаємодія і взаємозв'язок елементів потенціалу. Складові потенціалу. Комунікативність та ієрархічність потенціалу. Альтернативність форм існування потенціалу. Пріоритет якості. Здатність до розвитку та потужність потенціалу. Відтворювальний підхід. Інноваційний підхід. нормативний. Комплексний, інтеграційний та динамічний підходи. Оптимізаційний, структурний та ситуативний підходи. Адміністративний та поведінковий підхід до формування потенціалу підприємства. Передумови формування потенціалу підприємства. Матеріальна основа потенціалу підприємства. Рівні потенціалу підприємства. Структурна модель формування потенціалу підприємства.</p>	4	8

3	<p>Тема 3. Особливості формування потенціалу аграрного підприємства</p> <p>Залежності в системі «матеріальні виробничі ресурси – аграрний продукт» та їх математичний вираз. Математичний вираз впливу нематеріальних виробничих ресурсів на формування потенціалу. Концепція лімітуючого фактора та її значення в формуванні та оцінці потенціалу підприємства. Кількісна оцінка впливу виробничих ресурсів на формування аграрного підприємства. Логічна схема трансформації виробничих ресурсів в натуральний аграрний продукт. Ресурсний потенціал аграрного підприємства та його складові. Поняття ресурсозабезпеченості. Формування ресурсного потенціалу, можливості та критерії його оцінки. Виробничий потенціал аграрного підприємства та його складові поняття виробничі потужності. Формування виробничого потенціалу, можливості та критерії його оцінки. Економічний потенціал аграрного підприємства та його складові. Логічна схема формування потенціалу аграрного підприємства.</p>	4	8
4	<p>Тема 4. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства</p> <p>Етапи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Критерії оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства. Індикаторні методи та їх сутність. Матричні методи та їх сутність.</p> <p>Стратегічний аналіз конкурентоспроможності потенціалу підприємства, його економічна сутність та мета.</p> <p>Методи стратегічного аналізу конкурентоспроможності потенціалу підприємства. STEP-аналіз та його сутність SWOT-аналіз та його сутність, SPACE-аналіз та його сутність, GAP-аналіз та його сутність, LOTS та PIMS-аналіз та його сутність. Методи вивчення профілю об'єкта. Модель GE/Mc Kinsey. Система 111-555.</p>	6	10

5	<p>Тема 5. Теоретичні основи оцінки потенціалу підприємства</p> <p>Види вартості залежно від перспектив розвитку підприємства. Принципи оцінки потенціалу підприємства. Принципи оцінки пов'язані з уявленням власника про майно принципи оцінки пов'язані з експлуатацією майна. Принципи оцінки пов'язані з ринковим середовищем. Принцип найбільш ефективного використання об'єкту оцінки.</p>	4	8
6	<p>Тема 6. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.</p> <p>Джерела інформації для оцінки потенціалу підприємства. Державне регулювання оціночної діяльності в Україні. Нормативна база оціночної діяльності в Україні. Міжнародні організації та стандарти оцінюючої діяльності. Класифікація інформації для оцінки. Інформація за джерелами виникнення. Інформація за функціями управління. Інформація за часовим аспектом. Вимоги до оціночної інформації. Теорія зміни вартості грошей у часі та її вплив на вартість потенціалу.</p>	4	8
7	<p>Тема 7. Оцінка вартості нерухомого майна</p> <p>Метод зіставлення цін продажу подібних земельних ділянок. Фактори, що впливають на ціну земельних ділянок. Метод врахування витрат на земельні поліпшення. Метод залишку для землі. Метод середньозваженого коефіцієнта капіталізації. Метод розбивки земельної ділянки.</p> <p>Методичні підходи до оцінки будівель і споруд. Методи доходного підходу. Метод капіталізації доходів. Метод дисконтних грошових потоків. Витратний підхід до оцінки будівель і споруд. Метод кошторисного розрахунку. Метод питомих витрат на одиницю площ або об'єму. По елементний метод. Фізичний знос та його розрахунок. Функціональний знос та його розрахунок. Зовнішній знос та його розрахунок. Метод строку життя та його сутність. Метод розбивки. Порівняльний підхід до оцінки будівель та споруд. Метод порівняння продажів. Метод валового рентного мультиплікатора.</p>	6	6
8	<p>Тема 8. Оцінка вартості машин і обладнання.</p> <p>Цілі оцінки машин і обладнання та їх особливості. Класифікація машин і обладнання. Особливості застосування доходного підходу при оцінці машин і обладнання. Витратний підхід до оцінки машин і обладнання і його методи. Метод розрахунку за ціною однорідного об'єкта. Індексний метод оцінки. Метод розрахунку за укрупненими нормативами. Порівняльний підхід до машин і обладнання та його методи. Метод ринкових порівнянь. Метод статистичного моделювання цін.</p>	4	6

9	<p>Тема 9. Оцінка нематеріальних активів</p> <p>Нематеріальні активи за ступенем правової захищеності та вкладенням індивідуальної праці. Ціль і мета нематеріальних активів. Особливості вартісної оцінки нематеріальних активів.</p> <p>Метод виграшу в собівартості. Метод звільнення від «роялті!». Метод виділення частки ліцензіара в прибутку ліцензіата. Витратний підхід до оцінки нематеріальних активів та його методи. Метод вихідних витрат. Метод відновлювальної вартості. Метод вартості заміщення. Порівняльний підхід до оцінки нематеріальних активів та його методи. Метод порівняння продажів.</p>	4	6
10	<p>Тема 10. Трудовий потенціал підприємства та його оцінка</p> <p>Особливості кадрового потенціалу. Кількісні показники опису кадрового потенціалу. Якісні показники опису кадрового потенціалу. Індивідуально-кваліфікаційний потенціал працівника та його характеристики. Зміни величини кадрового потенціалу. Особливості опису кадрового потенціалу підприємства.</p> <p>Витратний підхід до оцінки кадрового потенціалу та особливості його застосування. Доходний підхід до оцінки кадрового потенціалу та особливості його застосування. Метод оцінки кадрового потенціалу за В. Алавердяном. Кадровий аудит та його сутність. Кваліфікаційне тестування. Експертна оцінка впливу кадрового потенціалу на вартість підприємства. Метод «ассетмент – центру».</p> <p>Система артеріальних показників визначення ефективності кадрового потенціалу підприємства. Бальна оцінка соціально-психологічного клімату. Комплексний показник ефективності кадрового потенціалу підприємства.</p>	4	6
11	<p>Тема 11. Оцінка сукупного потенціалу підприємства (вартості бізнесу)</p> <p>Оцінка за допомогою методів, заснованих на аналізі надприбутку. Метод економічної доданої вартості та його сутність. Метод Едвардса-Белла-Ольсона та його сутність. Особливості застосування порівняльного підходу до оцінки бізнесу. Вимоги до інформації та способи її отримання. Метод ринку капіталу та його методи. Метод угод та особливості його застосування. Метод галузевих коефіцієнтів та особливості його застосування. Цінові мультиплікатори та їх сутність. Інтервальні мультиплікатори. Моментні мультиплікатори. Коректування попередньої величини вартості. Майновий підхід до оцінки бізнесу та його особливості. Методи майнового підходу та особливості їх застосування. Метод вартості чистих активів та особливості його застосування. Нормалізація фінансової документації. Метод ліквідаційної вартості та особливості його застосування. Види ліквідаційної вартості. Оцінка упорядкованої ліквідаційної вартості. Оцінка примусової ліквідаційної вартості.</p>	4	8

12	<p>Тема 12. Особливості оцінки вартості аграрних підприємств. Оцінка прав користування чужою земельною ділянкою. Оцінка оборотних активів аграрних підприємств. Оцінка нематеріальних активів в сільському господарстві. Відображення в обліку результатів експертної оцінки майна аграрних підприємств.</p>	4	8
13	<p>Тема 13 Прикладні аспекти оцінки потенціалу підприємства. Моделювання потенціалу та їх приклади. Графоаналітична модель потенціалу підприємства. Спеціальні випадки застосування оцінки потенціалу підприємства. Викуп паїв та варіанти їх оцінки. Випуск акцій та їх оцінка. Особливості оцінки підприємств, що приватизуються. Санація підприємств-банкрутів та їх оцінка. Перевірка ціни пропозиції акцій.</p>	4	6
14	<p>Тема 14. Розвиток підприємства: зміст, сучасні концепції та передумови Розвиток підприємства його об'єктивна необхідність та економічна сутність. Принципи і напрями розвитку підприємства. Фактори що впливають на розвиток підприємства. Вимоги та критерії оцінки ефективності розвитку підприємств. Розвиток підприємств в ринкових умовах: особливості, напрями, тенденції та наслідки. Стратегії розвитку підприємства та його потенціалу. Соціально-економічні передумови розвитку підприємств. Особливості розвитку підприємств АПК. Вплив НТП на розвиток підприємств та їх потенціалу.</p>	6	6
15	<p>Тема 15. Методичні підходи до визначення резервів розвитку підприємства та його потенціалу Моделі розвитку підприємств АПК. Критерії вибору моделей та стратегій розвитку підприємства. Обґрунтування та формування стратегії розвитку підприємства. Інноваційно-інвестиційний розвиток підприємства. Реінжиніринг господарського розвитку підприємства.</p>	4	8
Інші види самостійної роботи		50	50
Усього годин		116	160

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

З дисципліни «Потенціал і розвиток аграрних підприємств» здобувачі вищої освіти виконують курсові роботи.

Орієнтовні теми курсових робіт:

1. Сутність і особливості визначення потенціалу підприємства.
2. Передумови ефективного використання потенціалу підприємства та оцінка досягнутого рівня ефективності.
3. Ресурсний потенціал підприємства.
4. інвестиційний потенціал аграрного підприємства.
5. Методичні та організаційно-економічні засади формування потенціалу підприємства як економічної системи.
6. Конкурентні переваги і конкурентний потенціал підприємства
7. Стратегічний потенціал підприємства.
8. Потенціал розвитку підприємства.
9. Логістичні системи в управлінні потенціалом підприємства.
10. Методи економічної оцінки трудового потенціалу.
11. Особливості та методичні підходи до оцінки вартості сукупного потенціалу підприємства.
12. Порівняльний підхід до оцінки потенціалу підприємства.
13. Витратний підхід до оцінки потенціалу підприємства.
14. Формування та використання фінансового потенціалу підприємства.
15. Управління розвитком підприємства.
16. Формування та ефективність використання фондового потенціалу підприємства.
17. Потенціал матеріальних ресурсів: формування та використання.
18. Оцінка та управління підприємницьким потенціалом.
19. Потенціал маркетингу підприємства.
20. Методи оцінки рівня і резервів кращого використання потенціалу підприємства.
21. Інноваційний потенціал підприємства: складові, напрями та проблеми розвитку.
22. Результатний підхід до оцінки потенціалу підприємства
23. Управління ресурсами підприємства.

5. Методи навчання.

За джерелами знань використовуються такі методи навчання: словесні (розповідь, пояснення, лекція); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (практична робота, вправи). За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної пошукової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форми проведення поточного контролю: усне і письмове опитування, тести, перевірка виконаних практичних завдань.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом.

7. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

7.1. Денна форма навчання

Оцінювання здійснюється за 100–бальною шкалою, національною 4–бальною шкалою та шкалою ECTS.

Таблиця 7.1

Шкали оцінювання успішності студентів

100 – бальна шкала	Національна шкала	Шкала ECTS
90 - 100	Відмінно	A
82 - 89	Добре	B
74 - 81		C
64 - 73	Задовільно	D
60 - 63		E
35 – 59	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену	FX
0 - 34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

Поточний контроль полягає в оцінюванні рівня підготовленості студентів до виконання конкретних робіт, повноти та якості засвоєння навчального матеріалу та виконання індивідуальних завдань відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. Поточний контроль проводиться за кожною вивченою темою шляхом усного чи письмового опитування. Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною шкалою.

Критерії поточного оцінювання студентів за національною шкалою подано у таблиці 7.2.

Таблиця 7.2

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
1	2
5 ("відмінно")	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних/розрахункових завдань, використовуючи нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконав усі завдання. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами і відомостями.
4 ("добре")	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями, але у відповіді можуть бути окремі несуттєві помилки, не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно виконав більшість розрахункових/тестових завдань
3 ("задовільно")	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки.
2 ("незадовільно")	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи суттєві неточності. Безсистемне відділення випадкових ознак вивченого; невміння робити найпростіші операції аналізу і синтезу, узагальнення, висновки.

Результати екзаменаційного контролю оцінюються за 50 – бальною шкалою. Підсумкове оцінювання за результатами вивчення дисципліни здійснюється за 100 бальною шкалою з урахуванням результатів поточного та екзаменаційного контролю. При цьому максимально 50 балів студент може отримати за результатами поточного

оцінювання та 50 балів – за результатами складання екзамену. Для переведення результатів поточного контролю за чотирибальною шкалою у 50 – бальну шкалу використовується така формула:

$$ПК = \frac{50 \text{ САЗ}}{5},$$

де ПК – результати поточного контролю за 50 – бальною шкалою;

САЗ - середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок під час поточного контролю за чотирибальною шкалою.

Результати поточного контролю можуть бути змінені за рахунок заохочувальних балів:

- студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру додається 2 бали;
- за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях додається 2 бали, за участь у таких же заходах на регіональному чи загальнодержавному рівні додається 5 балів;
- за інші види навчально-дослідної роботи бали додаються за рішенням кафедри.

7.2. Заочна форма навчання

Підсумкове оцінювання результатів вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти за заочною формою навчання здійснюється за 100 бальною шкалою з урахуванням результатів поточного контролю, екзаменаційного контролю та виконання індивідуального завдання у міжсесійному періоді. При цьому максимально 30 балів студент може отримати за результатами поточного оцінювання, 50 балів – за результатами складання екзамену, 20 балів – за виконання індивідуального завдання у міжсесійному періоді. Для переведення результатів поточного контролю за чотирибальною шкалою у 30 – бальну шкалу використовується така формула:

$$ПК = \frac{30 \text{ САЗ}}{5}.$$

де ПК - результати поточного контролю за 30 - бальною шкалою;

САЗ - середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок під час поточного контролю за чотирибальною шкалою.

Виконання курсової роботи має продемонструвати: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні та математичні методи для аналізу проблем; опановувати сучасні методи наукового дослідження, проводити експерименти, навички роботи, власні узагальнення і висновки та вміння працювати з літературними джерелами. Критеріями оцінювання є: - чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану; - науковість стилю викладання; - відсутність орфографічних і синтаксичних помилок; - правильне оформлення роботи відповідно до державних стандартів.

У процесі захисту курсової роботи оцінюється глибина знань студента з проблем, відображених у курсовій роботі, його вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору. При цьому до уваги беруться змістові аспекти роботи

(актуальність обраної теми дослідження, спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям та завданням, наявність альтернативних підходів до вирішення поставлених проблем, рівень обґрунтування запропонованих рішень, загальне оформлення); якість захисту роботи (вміння чітко, стисло і послідовно викласти сутність і результати дослідження, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди, загальний рівень підготовки студента).

Таблиця 7.3

Критерії оцінювання курсової роботи

Оцінка за 100 – бальною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	Здійснено власну оцінку публікацій за темою дослідження. Використані кількісні методи дослідження. Зроблені власні дослідження і на їх основі аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції. Відповідність оформлення встановленим вимогам
82-89	Зроблено власну оцінку публікацій за темою дослідження. Самостійно проаналізовано відібрані статистичні дані, звітні дані підприємства, на базі якого зроблені висновки та сформульовано пропозиції, але окремі висновки не є достатньо аргументованими. Студент зумів захистити сформульовані положення та висновки. Відповідність оформлення встановленим вимогам.
75-81	Здійснено власну оцінку публікацій за темою дослідження. Самостійно проаналізовано основні статистичні дані, звітні дані підприємства, на базі якого проводилися дослідження. Більшість висновків не є достатньо аргументованими. Відповідність оформлення встановленим вимогам.
69-74	Тему розкрито не повністю. Прореферовано використані джерела. Здійснено аналіз певної інформаційної та статистичної бази даних. Сформульовано висновки без належного їх обґрунтування. Відповідність оформлення встановленим вимогам.
60-68	Частково розкрито тему. Прореферовані використані джерела, Сформульовано висновки без їх обґрунтування.
1-59	Курсова робота з ознаками плагіату. Не розкрито тему. Не проаналізовано використані джерела. Не здійснено аналіз певної інформаційної та статистичної бази даних. Не сформульовано висновки.

Захист курсових робіт здійснюється перед комісією у складі 2-3 викладачів кафедри, у тому числі керівника курсової роботи.

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Чемерис В.А. Потенціал та розвиток аграрних підприємств: методичні рекомендації для виконання практичних завдань. Львів, 2020. 32с.
2. Чемерис В.А. Потенціал та розвиток аграрних підприємств: методичні рекомендації для самостійного вивчення навчальної дисципліни. Львів, 2020. 28 с.
3. Чемерис В.А. Потенціал та розвиток аграрних підприємств: методичні рекомендації для виконання курсової роботи. Львів, 2020. 24 с.

9. Рекомендована література

Базова

1. Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
2. Конкурентоспроможність аграрного підприємства: навчальний посібник / П. І. Юхименко та ін. За заг. ред. А. С. Даниленка. Біла Церква: БНАУ, 2018. 248 с.
3. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П. І. Юхименко та ін. За заг. ред. А. С. Даниленка. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.
4. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.
5. Кузнецова Т. В., Красовська Ю. В., Подлевська О. М. Управління потенціалом підприємства: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2017. 195 с.
6. Кулакова С. Ю., Мінняйленко І. В. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посіб. Полтава: ПолтНТУ імені Юрія Кондратюка, 2015. 214 с.
7. Потенціал підприємства: формування та використання: піручник / Касьянова Н. та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 248 с.
8. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>
9. Сабадирьова А.Л., Бабій О.М., Куклінова Т.В., Салавеліс Д.Є. Потенціал і розвиток підприємства: навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2013. 343 с.
10. Федонін О. С., Репіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2003. 316 с.
11. Федонін О. С., Репіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: посіб. для сам. вивчення дисципліни. Київ: КНЕУ, 2004. 368 с.

Допоміжна

1. Гончар О. Розробка стратегії розвитку потенціалу підприємства за умов глобалізації та євроінтеграції. *Економіст*. 2015. №1. С. 49–52.
2. Дуда С. Т. Танцюра А. О. Методичні основи оцінювання виробничого потенціалу підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 33. № 17. С. 206–

211.

3. Іваницька С. Б., Анісова Н. В., Петрова А. О. Кадровий потенціал підприємства: фактори формування та використання. *Ефективна економіка*. 2013. № 10. URL: <http://www.econome.nayka.com.ua/> (дата звернення: 20.10. 2020 р.)
4. Корнійчук Г. В. Характеристика фінансового потенціалу підприємства як економічної категорії. *Економіка АПК*. 2016. № 11. С. 44–48.
5. Красноруцький О. О. Руденко С. В. Концептуальні підходи до управління економічним потенціалом аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. № 3. т 1. С. 77–84.
6. Ляшов Д. О. Потенціал та розвиток підприємства: конспект лекцій. Маріуполь : ПДТУ, 2017. 173 с. URL: <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/12222> (дата звернення: 12.03. 2020 р.)
7. Маматова Л. Ш., Корнюк В. В. Теоретичні аспекти оцінки економічного потенціалу підприємства. *Reporter of the Priazovskyi state technical university: Economic sciences*. 2019. Issue 37. С. 115 – 120. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.37.2019.188556> (дата звернення: 12.03. 2020 р.)
8. Мельник Л. Забезпечення розвитку виробничого потенціалу підприємства в умовах переходу до сталого розвитку. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2017. Вип. 2. № 17. С. 94–103. URL: <https://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17mlmdsr.pdf> (дата звернення: 12.03. 2020 р.)
9. Мішенін Є. В., Дутченко О. М., Семененко Т. О. Оцінка потенціалу підприємства: конспект лекцій. Суми : Сумський державний університет, 2017. 113 с.
10. Олійник Т. І., Косенко А. О. Управління виробничим потенціалом підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.76](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.76)
11. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посіб. Суми : Видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1», 2016. 278 с.

10. Інформаційні ресурси

1. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua>
2. Львівська обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <http://www.lounb.lviv.ua>
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
5. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.
6. Офіційний веб-сайт Головного управління статистики у Львівській області. URL: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
8. Офіційний веб-сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>